

SECTION 8. PHYSICAL CULTURE, PHYSICAL EDUCATION

DOI: 10.46299/ISG.2024.MONO.PED.2.8.1

8.1 Innovative methods of teaching physical education in institutions of higher education

ВСТУП

Важливість проблеми збереження та зміцнення здоров'я сучасної молоді і роль закладів освіти в її вирішенні визначається національною доктриною розвитку фізичної культури і спорту в Україні та іншими законодавчими документами.

Головним завданням закладів освіти є створення умов для гармонійного розвитку особистості і надання можливостей до самореалізації в майбутньому житті.

Фізична культура - це чи не найважливіша навчальна дисципліна, яка є самостійною сферою діяльності у соціокультурному просторі країни й викладається в загальноосвітніх навчальних закладах як окремий предмет, сприяє розв'язанню проблеми пошуку нових шляхів удосконалення фізичного виховання підростаючого покоління в умовах демократизації освіти, надання їй національної

Фізичне виховання є головним напрямом впровадження фізичної культури і становить органічну частину загального виховання, покликану забезпечувати розвиток фізичних, морально-вольових, розумових здібностей та професійно-прикладних навичок людини. Фізична культура має на меті формування різнобічно - розвиненої особистості.

Основною метою фізичного виховання є формування у здобувачів вищої освіти розуміння важливості фізичного здоров'я, необхідності успішного оволодіння основами знань оздоровчої, корекційної та прикладної спрямованості, що реалізує один із найважливіших напрямів молодіжної політики держави – інтелектуальний, моральний та фізичний розвиток студентської молоді, реалізація її творчого потенціалу який базується на

всебічному гармонійному розвитку особистості, формуванні сталої мотивації до активного способу життя, здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності, вдосконаленні якостей, можливості виконувати різні види рухової активності для активного відпочинку, ведені здорового способу життя.

Завдання фізичного виховання:

- підвищення функціональних можливостей організму засобами фізичної культури; гартування характеру; уникнення стресу; прилив енергії; підвищення самооцінки.

- формування у здобувачів певного ряду психофізичних і психологічних якостей: рішучості, сміливості, уваги, оперативного мислення, витримки в екстремальних ситуаціях, впевненості в особистих силах.

Невід'ємною частиною всього навчально – виховного процесу в і є фізичне виховання, а основною його формою – урок. Сьогодні особливого значення набуває пошук ефективних підходів для прищеплення учням інтересу до занять фізичною культурою та впровадження новітніх технологій у систему фізичного виховання. При вступі до закладів вищої освіти різні відхилення у стані здоров'я спостерігаються у кожній тдругої дитини.

Це пояснюється тим, що навчання у школі супроводжується дефіцитом рухової активності, нервовим перенапруженням, необхідністю засвоєння та переробки школярами великої кількості інформації [172].

Аналізуючи дані статистики можна сказати, що однією з причин зниження рухової активності фахівці називають падіння інтересу до традиційних уроків фізичної культури. Зокрема А. Осадчий, М. Мединський (2000) наголошують, що причиною низької мотивації учнів до уроків фізичною культурою є незадоволеність школярів традиційним змістом шкільної фізкультури [173].

Актуальність теми. Проблемі здоров'я суспільства сьогодні приділяється величезна увага – проводяться дослідження щодо можливості збереження здоров'я молоді у сучасних умовах, досліджуються критерії визначення рівня здоров'я та механізмів його зміцнення [174].

У шкільному віці мають закладатися основи здоров'я, однак науковці свідчать про те, що 90 % випускників шкіл мають відхилення у стані здоров'я

(Сухарев О.Г., 1991; Апанасенко Г.А., 1992; Круцевич Т.Ю., 1999; Андреева О.В., 2002; Благий О.Л., 2005; Гілова Г.В., 2007). За даними А.В. Домашенка

(2006) та інших авторів, кількість здорових випускників шкіл становить від 5 до 25 %, а понад 50 % мають незадовільну фізичну підготовленість. Протягом останніх років проведено чимало досліджень, присвячених вивченню вдосконалення змісту фізичного виховання. Однією з таких проблем фахівці називають падіння інтересу до традиційних уроків фізичної культури [175].

Метою дослідження є аналіз і узагальнення впровадження інноваційних технологій до занять фізичної культури.

Завдання дослідження:

- 1) Вивчити спрямованість фізичного виховання дітей шкільного віку.
- 2) Визначити та узагальнити впровадження інноваційних технологій до уроку фізичної культури в школі.
- 3) Визначити ставлення викладачів до впровадження інноваційних технологій до уроку фізичної культури.

Об'єктом дослідження є фізичне виховання у здобувачів закладів вищої освіти.

Методи дослідження:

- теоретичний аналіз філософської, психологічної та педагогічної літератури;
- вивчення і аналіз педагогічного досвіду використання інтерактивних методів на заняттях;
- вивчення наукових робіт з проблеми формування особистої фізичної культури;
- спостереження (пряме і непряме);
- експертиза освітніх програм, навчальних планів, інноваційних курсів;

Предмет дослідження. Впровадження інноваційних технологій та їх елементів на заняттях фізичної культури.

Наукова новизна. Визначені та узагальнені впровадження інноваційних технологій до занять фізичної культури. Визначено ставлення викладачів фізичного виховання до впровадження інноваційних технологій до занять фізичної культури.

Практична значущість. Робота може бути корисна для викладачів фізичної культури і спорту які планують впроваджувати інноваційні технології в процес фізичного виховання в закладах освіти.

РОЗДІЛ 8.1.1 Організаційно методичні засади системи фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи

8.1.1.1 Стан і перспективи організації роботи з фізичного виховання у загальноосвітніх школах

Фізичне виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів є невід'ємною складовою освіти, яке забезпечує можливість набуття кожною дитиною необхідних науково обґрунтованих знань про здоров'я і засоби його зміцнення, методики організації змістовного дозвілля і спрямоване на формування в них фізичного, соціального та духовного здоров'я, вдосконалення фізичної та психічної підготовки до ведення активного довготривалого життя та професійної діяльності.

Головним та визначальним напрямом впровадження фізичної культури є фізичне виховання і саме воно становить органічну частину загального виховання загалом, покликану забезпечувати розвиток всіх складових людського організму, зокрема, фізичних, морально-вольових, розумових здібностей та професійно-прикладних навичок людини. Варто зазначити, що фізичне виховання завжди відігравало важливу роль у житті людини. Так, у первісному суспільстві громадське фізичне виховання залишало значне місце самостійності дитини, її майже ніколи не били. Тому з раннього віку, як свідчать історико - педагогічні дослідження, діти, особливо хлопчики, стають значною мірою

самостійними: з 3-4 років починають ставити капкани на птахів, вміють керувати човном, у 6-8 – ловлять рибу, полюють, проявляючи при цьому чудову витримку і винахідливість (лежачи на спині, на долоні руки тримають годинами кілька зерен, доки не прилетить птах, аби в цей момент затиснути його в руці). Велике значення в той час мають ігри [176, с.235].

Важливим завданням школи є зміцнення здоров'я та сприяння правильному фізичному розвитку учнів. Фізичний стан дитини, його здоров'я є тією базою, на якій розвиваються всі його сили і можливості, в тому числі і розумові. Необхідною умовою нормального розвитку всього організму є правильне фізичне виховання учнів. Завдяки руховій активності забезпечується розвиток серцево-судинної системи та органів дихання, поліпшується обмін речовин, підвищується загальний тонус життєдіяльності. Відомо, що коли діти мало рухаються, вони відстають у розвитку від своїх ровесників, які мають правильний руховий режим. Видатний педагог В. О. Сухомлинський велике значення надавав діяльності школи, вчителів, спрямованої на поліпшення здоров'я школярів, особливо учнів молодших класів. Він вважав, що дбати про здоров'я дітей – найважливіше завдання вчителя» [177, с.34].

Велику увагу фізичному вихованню приділяв Х.А.Гельвецій. Його основними завданнями він вважав: зміцнити тіло і дух, зробити людину сильнішою, міцнішою, здоровшою, а, отже, щасливішою. Учні щоденно декілька годин повинні приділяти таким фізичним вправам, як біг, боротьба, стрибки, плавання, заняття гирями, їзда верхи тощо.

Багато цінного для сучасної практики фізичного виховання можна почерпнути з методики Д.Локка. Метою виховання він вважав підготовку джентльмена, який уміє розумно і прибутково вести свої справи, має здоровий дух у здоровому тілі і вміє поводитись у товаристві. Джентльмен — це людина фізично сильна і загартована. Звідси три завдання: виховання тіла, характеру, розуму і комплексний підхід до їх розв'язання — єдність фізичного, психічного і розумового.

Згідно з «Положенням про фізичне виховання учнів загальноосвітньої школи», система занять школярів фізкультурою і спортом включає такі, пов'язані між собою форми:

- уроки фізичної культури;
- фізкультурно-оздоровчі заходи протягом шкільного дня (гімнастика перед уроками, фізкультурні хвилинки під час уроків, ігри й фізичні вправи на перервах і в режимі продовженого дня);
- позакласна спортивно-масова робота (заняття в гуртках фізичної культури і спортивних секціях, спортивні змагання);
- позашкільна спортивно-масова робота та фізкультурно-оздоровчі заходи за місцем проживання учнів (заняття в дитячо-юнацьких спортивних школах, туристичних гуртках і т.д.);
- самостійні заняття учнів фізичними вправами вдома, на пришкольних і дворових майданчиках, стадіонах та інше.

Відомо, що навіть при якісному проведенні уроків їх безпосередній вплив на фізичний розвиток учнів недостатній. Науковими дослідженнями встановлено, що урок фізкультури забезпечує в середньому лише 11% гігієнічної норми рухової активності школяра. У зв'язку з цим, необхідно збагачувати і правильно поєднувати різні форми фізичного виховання учнів і фізкультурно-оздоровчої роботи.

Головна мета позакласної фізкультурно-спортивної роботи полягає в тому, щоб залучити кожного школяра до самостійного, щоденного виконання фізичних вправ.

Організувати щоденну фізкультурно-масову роботу слід усіма педагогічними засобами, привчати учнів до самостійних занять фізичними вправами за місцем проживання. У сучасних умовах учитель фізкультури навчає в середньому 200-300 учнів. Однак, як засвідчили спеціальні дослідження, для правильного фізичного розвитку підлітків двох уроків фізичної культури на тиждень є замало. Встановлено, що хорошу фізичну підготовку мають лише ті школярі, які, окрім уроків фізичного виховання, регулярно займаються ще два-три рази на тиждень

в спортивних секціях чи в дитячо-юнацьких спортивних школах. Однак із 89% школярів з основної медичної групи в спортивних секціях шкіл займається в межах України не більше 40% дітей молодшого шкільного віку, причому з них майже половина займається фізкультурою нерегулярно. Діти, які не займаються систематично фізичними вправами, відстають в рості і розвитку. Брак руху (гіпокінезія), якщо він незначний, призводить лише до призупинення або зниження зросту і дієздатності організму, а якщо більший - навіть до поступової атрофії м'язів, ожиріння та інших серйозних наслідків. Фізичні вправи є засобом профілактики можливих порушень нормального фізичного розвитку [178].

Послаблення рухової активності не лише призводить до порушення нормального перебігу метаболічних процесів, тобто процесів росту і розвитку, але і є причиною невротичного стану школярів, що виявляється в легкій збуджуваності, дратівливості, розсіяності, неуважності, неадекватній реакції тощо.

Отже, фізичне виховання здійснюється з допомогою фізичного вправляння для одержання бажаних адаптаційних змін у стані учнів. Але якщо розглядати у цьому процесі лише ті зміни, що відбуваються в організмі, а не в особистості загалом, то це може призвести до викривленого, надто вузького розуміння фізичного виховання.

8.1.1.2 Характеристика урочної форми організації фізичного виховання

Організація занять у фізичному вихованні займає важливе місце в теорії фізичного виховання, тому, що успішне вирішення завдань фізичного виховання у значній мірі залежить від того як буде організовано навчальний процес.

Процес фізичного виховання здійснюється шляхом послідовного проведення занять. Кожне заняття є відносно самостійною ланкою цього процесу, пов'язаних з подібними ж попередніми і наступними ланками. Будь-яке заняття повинен вносити певний внесок, який відповідає наміченим цілям, в фізичний розвиток, освіта та виховання, що займаються.

Це стає можливим лише при проведенні занять за певною системою. Проте організація занять не може бути незмінною, встановленою раз і назавжди. Залежно від віку, статі, фізичного стану і підготовленості людей, характеру їх основної діяльності, особистих інтересів, здібностей і нахилів, а також від багатьох інших факторів, неминуче змінюються приватні завдання, а отже, засоби і методи навчально-виховної роботи. Організація занять набуває найрізноманітніших форм [179].

Урок з фізичної культури – основна форма фізичного виховання учнів. Це найбільш поширена форма реалізації програми з фізичного виховання для здійснення загального фізкультурного виховання. Він забезпечує фізкультурну освіту, загальну фізичну підготовленість до будь-якої діяльності і відрізняється найбільшим багатством змісту.

Вони грають вагомую роль в створенні передумов для організації та успішного розгортання спортивної підготовки учнів. Діти в ході уроку знайомляться з типовими видами спортивних вправ, оволодівають основами техніки, досягають більш високого рівня розвитку рухових якостей, знайомляться з різними видами спорту.

Фактори, які визначають специфіку уроку з фізичної культури в школі:

- основна направленість та конкретні задачі;
- вікові особливості та можливості дітей;
- багаточисельність та неоднорідність складу класів;
- предметно – просторове середовище;
- тривалість уроку;
- місце уроку в загальному розкладі;

В уроці як в основній формі організації занять створюються всі умови для вирішення задач виховання, оздоровлення та освіти. На основі знань, рухових умінь і навичок, фізичної підготовленості, отриманих в процесі уроків, успішно

здійснюється педагогічний процес в позаурочних формах занять, які проводяться в системі позакласних та позашкільних занять фізичними вправами. Шкільні уроки фізичної культури з'єднують задачі формування або

вдосконаленню специфічних знань вмінь та навичок; вирішують завдання вдосконалення фізичного розвитку та зміцнення здоров'я, розвиток рухових, інтелектуальних, вольових та емоційних якостей. Ефективність уроку залежить від правильності постановки та формулювання конкретних задач (освітніх, оздоровчих, виховних)

Характерними рисами уроку, що відрізняють його від інших форм фізичного виховання, є те, що:

- на уроках фізичної культури вчитель створює найкращі умови для розв'язання усіх завдань фізичного виховання та спрямовує самостійну роботу;
- уроки визначають основний зміст інших форм фізичного виховання школярів;
- на уроках яскраво виражена дидактична спрямованість, зумовлена вирішенням освітніх завдань;
- керівна роль належить вчителю, який викладає предмет і здійснює виховання учнів;
- діяльність учнів чітко регламентується, а навантаження строго дозується згідно з їхніми індивідуальними можливостями;
- на уроках присутній постійний склад учнів, яким притаманна вікова однорідність;

Ці риси підносять урок фізичної культури до рівня основної форми занять і створюють сприятливі умови для досягнення мети навчання у школі - підготовки всіх учнів до самостійного життя, праці, формування в них потреби та вміння регулярно займатися фізичними вправами, зміцнювати здоров'я і підтримувати належний рівень фізичної підготовки протягом усього життя. Отже, головне призначення уроку фізичної культури — забезпечити учням сприятливі умови для успішного засвоєння навчальної програми. При цьому уроки є лише формою організації навчальної діяльності вчителя та учнів, у рамках якої здійснюється їх взаємоузгоджена діяльність, спрямована на оволодіння знаннями, вміннями і навичками, підвищення рівня розвитку фізичних якостей школярів. [180].

РОЗДІЛ 8.1.2 Впровадження інноваційних технологій та їх елементів до занять фізичної культури в закладах освіти.

8.1.2.1 Характеристика поняття інноваційна технологія

Оновлення сучасного змісту шкільної та вищої освіти, зокрема фізкультурної, спрямоване на підвищення вимог до рівня загальної і спеціальної теоретичної та практичної підготовки фахівців, які організовують рухову діяльність у навчальних закладах різного типу.

Сьогодні традиційний форма заняття фізичної культури забезпечує, в середньому, до 20% необхідної тижневої рухової активності, близько 50% дітей не мають стійкого інтересу до уроків з фізичної культури (Г.В. Безверхня, 2004). Особливої уваги набуває проблема пошуку інноваційних підходів для свідомого ставлення до занять фізичною культурою і спортом школярів.

Модернізація освіти спонукає до пошуку нових освітніх і виховних технологій, до впровадження нетрадиційних форм і методів навчання та виховання. Ці технології та методи навчання спрямовують учнів на краще розуміння навчального матеріалу з предмета «Фізична культура», а також бажання поліпшити свої спортивні досягнення.

У сучасному світі освіта є соціальною і духовною опорою життєдіяльності людей. Для сучасного суспільства впровадження інноваційних технологій в освіту має не стільки теоретичне, скільки практичне значення, оскільки в умовах глобалізації воно стосується його історичного розвитку та перспектив, які пов'язані з так званими «високими технологіями».

«Інноваційні технології» - відносно нове поняття для сфери освіти, включаючи фізичне виховання. У останніх 10-12 років у зв'язку із зміною соціально-економічних умов в країні інтелектуалізацією багатьох видів діяльності людини, розвитком наукових досліджень в області освіти, різко зросла актуальність пошуку нових, ефективніших форм засобів, методів і технологій вчення і виховання. Це передбачає системне використання наукових досягнень для соціального і економічного розвитку суспільства, інтелектуального розвитку індивіда, вимагає створення стимул-реакцій для

поширення і придбання знань, вдосконалення системи освіти. Модернізація фізкультурної освіти заснована на теоретичному і експериментальному обґрунтуванні організаційно-методичних підходів, дозволяючи визначити цільову спрямованість фізичного виховання, оздоровчої, адаптивної фізичної культури і масового спорту. Вживання сучасних інноваційних технологій, зміна змістовній суті фізичного вдосконалення учнів засновані на використанні комплексної інформації, що дозволяє враховувати вікові відмінності школярів і їх індивідуальні особливості. Особисто - орієнтований зміст фізкультурно-спортивної активності визначається структурними компонентами мотиваційних установок школярів. Основним інструментом для задоволення фізкультурно-спортивних потреб і мотивів служить комплексне використання інноваційних технологій базового і профільного фізичного виховання, оздоровчої фізичної підготовки, адаптивної фізичної культури спортивного тренування в різних видах фізичної активності

Під інноваційною діяльністю розуміється діяльність, направлена на реалізацію накопичених досягнень (знань, технологій, устаткування) з метою здобуття нових або додаткових послуг з новими якостями. Інновації, в рамках яких розвиваються педагогічні технології, самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду. Стосовно педагогічного процесу поняття «інновація» означає введення нового в цілі, зміст, методи і форми вчення і виховання, організацію спільної діяльності вчителя і що вчиться.

Система або елемент педагогічної системи, що дає змогу ефективно вирішувати поставленні завдання, які відповідають прогресивним тенденціям розвитку суспільства – це інновація. Інноваційна діяльність викладача спрямована на перетворення існуючих форм і методів виховання, створення нових цілей і засобів її реалізації, тому вона є одним з видів продуктивної, творчої діяльності людей. Технологію навчання та виховання в закладах освіти, але це недоцільно розглядати як окремий процес, тому-що основною формою організації навчально-виховного процесу є урок. Класифікація уроків

раціональна і дає змогу чіткіше визначити цілі та завдання, структуру кожного уроку, мобілізацію учнів для успішного вирішення поставлених завдань. Інноваційний педагогічний процес - цілісний навчально-виховний процес, що відображає єдність і взаємозв'язок виховання та навчання, який характеризує спільну діяльність співпрацею та спільною творчістю цих суб'єктів, сприяючи найбільш повному розвитку і самореалізації особистості учня

8.1.2.2 Інноваційні методи викладання уроків фізичної культури у загальноосвітніх навчальних закладах

У сучасних умовах соціально-економічних перетворень в Україні загальна середня та вища освіти під впливом науково-технічного прогресу, комунікативного максималізму, інформаційного «штурму» вже тривалий час перебуває в стані неперервного організаційного реформування та переосмислення усталених психолого-педагогічних цінностей. Водночас реальні психологічні процеси в житті нинішніх поколінь, особливо учнівської молоді, свідчать про те, що освіта відстає від потреб сьогодення.

Педагогічний процес фізичного виховання здійснюється через різноманітні форми занять, на яких учні оволодівають предметом фізичної культури, роблячи його своїм надбанням, формуючи і збагачуючи особисту фізичну культуру. Структура занять із фізичної культури передбачає їхню загальну педагогічну спрямованість і специфічний зміст, який забезпечує вирішення завдань фізичного виховання. Аналіз педагогічної суті різних форм організації фізичного виховання школярів

Глобалізація, неперервна інформаційна змінність спонукає педагога до нестандартних, інноваційних рішень. Саме інноваційна освіта покликана виховувати учнівську молодь

Інноваційні педагогічні технології можна класифікувати за основними групами, це:

- традиційні педагогічні технології;

- педагогічні технології на основі особистісно - орієнтованого педагогічного процесу;
- педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів;
- педагогічні технології на основі підвищення ефективності управління та організації навчального процесу;
- педагогічні технології на основі дидактичного вдосконалення та реконструювання матеріалу;
- окремі предметні педагогічні технології;
- альтернативні педагогічні технології;
- вроджені педагогічні технології;
- педагогічні технології розвиваючого навчання.

Найбільш повною класифікацією педагогічних технологій є така класифікація, що виділяє такі педагогічні технології:

- за рівнем застосування: загальнопедагогічні, власнепредметні, галузеві, локальні, модульні, вузькометодичні;
 - за ведучим фактором психічного розвитку: біогенні, соціогенні, психогенні;
 - за орієнтацією на особистісні структури: інформаційні (знання, уміння, навички), операційні (способи навчальної діяльності), формування (сфера дійово-практична);
 - за характером змісту та структури: навчальні/виховні; загальноосвітні/професійні; гуманістичні/технократичні;
 - за організаційними формами: класно-урочні/альтернативні; індивідуальні/групові; диференційоване навчання;
 - за підходом до дитини: авторитарні, особистісно орієнтовані, технології співробітництва;
 - за переважаючим (домінуючим) методом: пояснювально-ілюстративні; розвиваюче навчання; проблемно-пошукові; інформаційні (комп'ютерні);
 - за напрямом модернізації існуючої системи:
1. на основі гуманізації та демократизації відносин;

2. на основі активізації та інтенсифікації навчальної діяльності;
3. на основі ефективності організації та управління;
4. на основі методичного та дидактичного реконструювання матеріалу;
5. цілісні технології авторських шкіл;

- за категорією учнів: масова технологія, компенсуючи, технології роботи з обдарованими та ін.

Інноваційні педагогічні технології підпорядковані конкретній меті, дають позитивний результат при спільній роботі педагогів (викладачів) та учнів (студентів), спрямовані на впровадження нововведень у зміст, методи, форми та засоби навчально-виховної роботи.

Ознаками інноваційних технологій є:

1. Концептуальність (опора на конкретну наукову концепцію або систему уявлень).
2. Інноваційність (створення, сприйняття, освоєння і оцінювання нововведень; упровадження та розповсюдження педагогічних інновацій).
3. Проектованість (гарантоване досягнення цілей; проектування навчально-виховного процесу, його алгоритмізація).
4. Системність (наявність ознак системи: логіка процесу, взаємозв'язок усіх його складових, цілісність).
5. Керованість (наявність цілепокладання, можливість постійного зворотного зв'язку; поетапність діагностики; корекція результатів).
6. Ефективність (ефективність за результатами та оптимальність за затратами, гарантованість досягнення визначеного стандарту навчання).
7. Можливість відтворення (можливість використання інноваційної технології в інших однотипних навчальних закладах)

Основні цілі викладача при використанні інноваційних технологій – це добір форм та напрямів роботи, які будуть спрямовані на формування в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я, стану фізичної підготовленості, а саме:

- урок фізичної культури;
- фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня;

- позанавчальні спортивно-масові заходи;
- змагання з різних видів спорту ;
- використання самостійних завдань.

Впровадження та використання інноваційних технологій дає можливість встановити різні форми взаємодії «викладач-учень», що дає можливість викладачу спрогнозувати позитивне ставлення до уроку фізичної культури та спорту. Майстерність викладача на занятті проявляється головним чином у вдалому володінні методикою навчання і виховання, творчому застосуванні новітніх досягнень педагогіки та передового педагогічного досвіду, раціональному керівництві пізнавально-практичної діяльності учнів, їхнім інтелектуальним розвитком.

До інноваційних технологій навчання відносять: інтерактивні технології навчання, технологію проектного навчання і комп'ютерні технології.

8.1.2.3 Характеристика інтерактивних технологій навчання на заняттях фізичною культурою

Сучасна система освіти велику увагу приділяє вихованню в учнів різних вікових категорій свідомого ставлення до особистого фізичного розвитку, стану свого здоров'я, адже людина, яка знає і розуміє користь від регулярних занять фізичною культурою та спортом і вміє на практиці реалізувати ці знання, здатна на творчу, ефективну суспільно-громадську діяльність. Отже, навчання можна організувати таким чином, що джерелом знань виступатиме не тільки викладач, а й комп'ютер, радіо, телевізор, відео. Учень повинен вміти осмислювати отриману інформацію, аналізувати її, застосовувати в конкретних умовах; водночас думати, вміти висловити свою власну думку. Саме цьому сприяють інтерактивні технології. Наприкінці XX ст. інтерактивні технології набули поширення в теорії та практиці американської школи. В останні роки в нашій школі стали широко використовувати їх при викладанні різних навчальних предметів. Українські викладачі останнім часом через публікації і через систему

додаткової освіти поступово усвідомлюють, що інтерактивні методи навчання створюють необхідні умови для:

- створення й розвитку компетентності учнів;
- різнобічного розвитку особистості;
- виховання активних громадян з відповідною системою цінностей

Інтерактивні технології необхідно впроваджувати на заняттях фізичною культурою. Залежно від мети та форм організації навчальної діяльності учнів, їх розподіляють на чотири групи: інтерактивні технології кооперативного навчання; інтерактивні технології колективно-групового навчання; технологія ситуативного моделювання; технології опрацювання дискусійних питань.

8.1.2.3.1 Інтерактивні технології кооперативного навчання (групового)

Парна й групова робота організовується як на заняттях засвоєння, так і на заняттях застосування знань, умінь та навичок. Це може відбуватися одразу ж після викладу нового матеріалу, на початку нового уроку замість опитування, на спеціальному уроці, присвяченому застосуванню знань, умінь та навичок, або бути частиною повторювально-узагальнюючого уроку.

Під час групової роботи бажано не застосовувати слово «розподіляйтесь», «розподіляти» учнів на пари, на трійки, на групи тощо. Потрібно пам'ятати, учні об'єднуються! З об'єднаних учнів виростають дорослі, здатні об'єднуватися й працювати разом, виростає об'єднана країна, держава або нація. Усе, що пропонують учні, має бути прийняте й обговорене. Не слід казати їм, що це «правильна чи неправильна відповідь», треба лише допомогти опрацювати інформацію й прийняти власні рішення. Спостерігати, щоб ніхто не залишався поза обговоренням (виконанням). Рішення учнів повинні сприйматися серйозно, для налагодження процесу навчання, взаємодії й розвитку навичок критичного мислення. Деякі учні одразу готові активно працювати й в більшій групі, але дійсно ефективною групова робота буде в колективі не більше 5-6 осіб.

«Робота в парах, трійках». Технологія особливо ефективна на початкових етапах навчання учнів. Її можна використовувати для засвоєння, закріплення,

перевірки знань, умінь тощо. Використання такого виду співпраці сприяє тому, що учні не можуть ухилитись від виконання завдання, можна швидко виконувати вправи, які за інших умов потребують більшої затрати часу. Ця технологія дозволяє: проаналізувати разом проблему або вправу; протестувати та оцінити один одного; страхувати, допомагати та виправляти помилки при виконання вправ; ускладнювати чи полегшувати умови виконання (наприклад, змінюючи місце).

«Робота в малих групах». Робота в малих групах використовується, коли завдання вимагає спільної, а не індивідуальної роботи для вирішення проблеми, що потребують колективної роботи, розуму.

Організація роботи:

- Переконатися, що учні володіють знаннями та вміннями, необхідними для виконання завдання.
- Об'єднати учнів у групи так, щоб усі члени груп бачили один одного.
- Запропонувати їм ролі, які вони будуть виконувати в роботі: керівник, командир – організовує порядок виконання завдання, заохочує групу; помічник, посередник – стежить за часом, заохочує групу до роботи допомагає групі; доповідач – доповідає про результати, веде короткі записи.

«Спільний проект». Суть його полягає в спільному пошуку групами узгодженого рішення. У результаті складається спільний проект.

«*Коло ідей*» (колова система). Вирішення проблеми здійснюється шляхом організації станції, створення ідеї з залученням усіх учнів до роботи або обговорення поставленої задачі, питання. Технологія застосовується у випадку, коли всі групи мають виконувати одночасно різне завдання, чи навпаки одне й те саме завдання, але представляють його по черзі.

Коло ідей доцільно застосовувати:

- у підготовчій частині заняття для розминки по схемі «колове» тренуванн

- в інтерактивній вправі (в основній частині уроку), де будуть організовані станції, групи чи робота за картками при вирішенні основного завдання з гімнастики, легкої атлетики, спортивних ігор;
- як варіант можуть подаватись по колу результати групової та індивідуальної роботи.

Ця технологія в мовах жорсткого ліміту навчального часу дає змогу індивідуалізувати навантаження кожного учня з рахуванням досягнутого їм рівня фізичного розвитку, привчає до самостійної, творчої участі в засвоєнні навчальної програми. При цьому ефективно використовується весь арсенал стандартного й нестандартного обладнання, встановленого як у спортивному залі, так і на спортивному майданчику.

8.1.2.3.2 Інтерактивні технології колективно-групового навчання

До цієї групи належать інтерактивні технології, що передбачають одночасну спільну (фронтальну) роботу всіх учнів на занятті. Наприклад, фронтальний метод є раціональною формою організації учнів при освоєнні таких розділів програми, як акробатика, легка атлетика (метання малого м'яча, низький і високий старт, спеціальні бігові та стрибкові вправи) тощо.

«Обговорення проблеми в загальному колі». Це технологія, яка застосовується, як правило, у комбінації з іншими. Її метою є прояснення певних положень, привертання уваги учнів до складних або проблемних питань у навчальному матеріалі, мотивація пізнавальної діяльності, актуалізація опорних знань тощо. Викладач має заохочувати всіх до рівної участі та дискусії. Ключем до ефективного обговорення великою групою є те, як він ставить запитання. Уникати закритих запитань, тобто таких, на які можна відповісти коротко («так» або «ні»). Вживати відкриті запитання, які починаються з «як», «чому», «який». Заохочувати всіх учасників до висловлення своїх ідей. Те, як учитель реагує на запитання та коментарі, є вирішальним у створенні навчальної атмосфери. Демонструвати увагу до всіх, дякуючи кожному учневі за запитання та висловлювання. Це стимулюватиме присутніх продовжувати ділитися цінною

інформацією, яку в іншому випадку вони відкинули б як нудну, нетипову, недоцільну та зайву. Не дозволяти будь-кому домінувати над групою під час дискусії. Не слід забувати, що велика кількість загально класних обговорень втомлює. Зловживання цією методикою призводить до втоми й нудьгування.

«Мікрофон». Ця технологія надає можливість кожному сказати (або виконати) щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію. «Незакінчені речення». Цей прийом поєднується з «Мікрофоном» і дає можливість ґрунтовніше висловлювати власні ідеї, відповіді, порівняти їх з іншими.

Організація роботи:

1. Ставиться запитання до всіх учнів.
2. Пропонується якийсь предмет (ручка, олівець тощо), який виконуватиме роль уявного мікрофона.
3. Надається слово тільки тому, хто має мікрофон.
4. Пропонується говорити лаконічно, швидко.
5. Подані відповіді не коментуються й не оцінюються. На уроці фізичної культури доцільно використовувати ці технології при поясненні правил техніки безпеки, історії виду спорту, техніки виконання вправ, елементів тощо.

«Мозковий штурм». Відома інтерактивна технологія колективного обговорення й виконання вправ, яка використовується для вироблення кількох рішень конкретного завдання, проблеми. Мозковий штурм спонукає учнів проявляти уяву та творчість, дає можливість їм вільно висловлювати свої думки, виконувати вправи. Мета «мозкового штурму» чи «мозкової атаки» в тому, щоб протягом обмеженого періоду часу зібрати якомога більше ідей, вправ щодо вирішення задачі або проблеми. Умови використання: змусити працювати своєю уяву, не відкидаючи ніяких ідей; розвивати ідеї інших учасників; не критикувати дії інших, не давати оцінку запропонованим ідеям. ***Організація роботи:***

- після презентації проблеми та чіткого формування питання, завдання не пропускайте жодної «висунутої ідеї»;

- – необхідно заохочувати всіх до висування якомога більшої кількості ідей, тоді в остаточному підсумку кількість породжує якість;
- спонукайте всіх учнів розвивати або змінювати ідеї інших.

Практичне застосування цієї технології: комплекс ранкової гігієнічної гімнастики, де учні можуть самі підбирати та створювати вправи; комплекс вправ з розвитку фізичних здібностей, удосконалення технічних прийомів тощо.

Наприклад, у темі «Рухливі і спортивні ігри», можна поставити такі проблемні питання:

«Чи потрібна безпека під час занять рухливими і спортивними іграми?»

«Які правила безпеки ти застосував би під час ігор?»

«Навіщо нам ігри?»

«Що ми розвиваємо під час ігор?»

Тема «Гімнастика».

«Що краще: бути сильним чи слабким?»

«Навіщо потрібна гнучкість?»

«Значущість сили та гнучкості у повсякденному житті людини?»

«Що вам дає мистецтво володіння власним тілом?»

Метод «навчаючи – учусь» використовується при вивченні блоку інформації або при узагальненні та повторенні вивченого. Він дає можливість учням узяти участь у передачі своїх знань та вмінь однокласникам. Використання цього методу підвищує інтерес до навчання. Використовувати цей метод можна при навчанні елементів акробатики, гімнастики, рівноваги, елементів страхування, технічним та тактичним елементам спортивних ігор.

Технологія ситуативного моделювання

Модель навчання в грі – це побудова навчального процесу за допомогою включення учня в гру (передусім ігрове моделювання явищ, що вивчаються). Використання гри в навчальному процесі завжди стикається з протиріччям: навчання є завжди процесом цілеспрямованим, а гра за своєю природою має невизначений результат (інтригу). Тому завдання педагога при застосуванні гри в навчанні полягає в підпорядкуванні гри визначеній дидактичній меті. Ігрова

модель навчання покликана реалізовувати, крім основної дидактичної, ще й комплекс інших цілей: забезпечити контроль виведення емоцій; надати дитині можливості самовизначення; надихати й допомагати розвитку творчої уяви; надавати можливості зростання навичок співробітництва в соціальному аспекті, висловлювати свої думки.

«Імітаційні ігри» – це процедури з виконання певних простих відомих дій, які відтворюють, імітують будь-які явища навколишньої дійсності. Імітаційні ігри розвивають уяву та навички критичного мислення, сприяють застосуванню на практиці вміння вирішити проблему.

«Рольова гра» – імітує реальність з призначенням ролей учасникам і наданням їм можливостей діяти «наче насправді». Кожна особа в рольовій грі має чітко знати зміст її ролі та мету гри взагалі. Завдання: визначити ставлення до конкретної життєвої ситуації, набути досвіду шляхом гри, допомогти навчитися через досвід та почуття. Вона використовується для отримання конкретних навичок, наприклад, безпечної поведінки в певній ситуації тощо, вироблення власного ставлення до конкретної життєвої ситуації, розвиток уяви й навичок критичного мислення, виховання спроможності знаходити й розглядати альтернативні можливості дій, співчуття іншим.

Технології опрацювання дискусійних питань

Дискусії є важливим засобом пізнавальної діяльності учнів у процесі навчання. Дискусія – це широке публічне обговорення будь-якого спірного питання. Вона значною мірою сприяє розвитку критичного мислення, дає можливість визначити власну позицію, формує навички відстоювати свою думку, поглиблює знання з обговорюваної проблеми, що повністю відповідає завданням сучасної школи.

«Займи позицію» та «Зміни позицію». Ці методи корисні на початку роботи з дискусійними питаннями та проблемами, а також на початку уроку для демонстрації розмаїття поглядів на проблему (вправу). Слід використовувати дві протилежні думки, які не мають однієї (правильної) відповіді. Метод дозволяє

прийняти (підтримати) точку зору іншої людини, розвивати навички аргументації, активного слухання, відстоювати власну позицію.

«Дискусія». Вона є важливим засобом пізнавальної діяльності. Дискусію можна організувати в умовах застосування змагального методу навчання (це змагання чи навчальна двостороння гра з будь-якого виду спорту, спортивне свято), де є завдання команди з обговорення правильної відповіді, виправлення помилок тощо.

У результаті аналізу літературних джерел та власного досвіду необхідно зазначити, що за умов впровадження інтерактивних технологій навчання стає можливим розвиток підростаючої особистості, здатної визнавати й поважати цінності іншої людини; розвиток навичок спілкування та співпраці з іншими учнями; взаєморозуміння та взаємоповага до кожного індивідуума; виховання таких якостей, як толерантність, співчуття, доброзичливість і піклування, почуття солідарності й рівності; формування загальнолюдських цінностей та загальноприйнятих норм поведінки; уміння об'єднуватися з іншими учнями класу задля розв'язання спільної проблеми; уміння робити вільний та незалежний вибір, що ґрунтується на власних судженнях та аналізі дійсності; усвідомлення особистої відповідальності.

8.1.2.4 Характеристика технологій проектного навчання на заняттях фізичною культурою.

В ході модернізації освіти, одному з основних завдань у викладанні предмету «фізична культура» стає освоєння знань про фізичну культуру і спорт, їх історію і сучасний розвиток, роль у формуванні здорового способу життя.

Позбавлення молоді необхідної рухової активності на користь вивчення теорії, або вивчення теоретичної частини, не акцентуючи на цьому великої уваги, заставляє викладача шукати нові стратегії у викладанні саме теоретичної частини фізичної культури.

Практика показує, що найбільш раціональним є впровадження методу проектів. Це дозволяє вирішувати відразу декілька завдань:

- розвиток особових компетентностей учнів;
- інтегрованість процесу навчання;
- заощадження часу на самому занятті.

Проектна технологія на уроці фізичної культури дозволяє будувати навчання на активній основі, через цілеспрямовану діяльність учня, погодившись з його особистим інтересом.

Складаючи проект, він перетворюється з об'єкту в суб'єкт навчання, самостійно вчиться і активно впливає на вміст власної освіти. Така робота дає можливість усвідомити, що уроки фізичної культури розвивають не лише фізично, але і інтелектуально.

Проектна діяльність – це створення проблемних ситуацій, активізація пізнавальної діяльності учнів в пошуку і вирішенні складних питань, що вимагають актуалізації знань, побудови гіпотез. Метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність учнів (індивідуальну, парну, групову), яку вони виконують у відведений для цієї роботи час (від декількох хвилин уроку до декількох тижнів, а інколи і місяців).

Види проектів всілякі. Виділяють чотири основні категорії:

- інформаційний і дослідницький проект;
- оглядовий проект;
- продукційний проект;
- проекти інсценування.

Проекти на заняттях фізичного виховання - це проекти по дослідженню впливів ФК на організм людини, по дослідженню історії спорту, підготовці і проведенню змагань і спортивних свят і так далі. Вживання технології проектного навчання зробить учбовий процес більш захопливим для учнів: самостійний збір учнями матеріалу по темі, теоретичне обґрунтування необхідності виконання того або іншого комплексу фізичних вправ або опанування тих або інших фізичних умінь і навиків для власного вдосконалення, виховання вольових якостей.

В учнів при розробці власного проекту закладатимуться основи знань у вживанні всіляких методик підтримки здоров'я і фізичного вдосконалення. Інформація, самостійно здобута учнями для власних проєктів, дозволить усвідомити життєву необхідність рухових умінь, що набувають на уроках.

Учні, таким чином, стануть компетентними і в теорії предмету, що необхідне як умова грамотного виконання фізичних вправ.

Проектні технології дозволяють зробити з уроку рухової активності в урок освітнього напрямку. У кожному закладі освіти є учні, що мають обмеження в руховій активності, для яких такий вид діяльності дає можливість проявити себе.

8.1.2.5 Характеристика технологій інформаційних комп'ютерних технологій (ІКТ) на заняттях фізичною культурою.

Використання інформаційних комп'ютерних технологій (ІКТ) в позаурочній діяльності і на заняттях робить предмет фізична культура сучасним. Складовими частинами ІКТ є електронний, програмний і інформаційний компоненти, спільне функціонування яких дозволяє вирішувати завдання, суспільства, що поставляються розвитком.

Не дивлячись на те, що урок фізкультури - це практика, тут є місце і теорії. Викладачу необхідно знаходити і використовувати такі методи вчення, які дозволили б кожному учневі проявити свою активність, свою творчість, активізувати рухову і пізнавальну діяльність. Сучасні педагогічні технології, а так само використання Інтернет – ресурсів, нових інформаційних технологій, дають можливість педагогові досягти максимальних результатів.

ІКТ дозволяють організувати учбовий процес на новому, вищому рівні, забезпечувати повніше засвоєння учбового матеріалу. Інформаційно - комунікативні технології дозволяють вирішити проблему пошуку і зберігання інформації, управління заняттями фізичною культурою, діагностику стану здоров'я і рівня фізичної підготовленості тих, що займаються.

Використання презентацій на заняттях дозволяє детальніше і наочно надавати теоретичний матеріал, що робить процес освіти найбільш ефективним.

Цей вигляд роботи може бути використаний при вивченні техніки виконання розучуваних рухів, оскільки за допомогою наочної картинки даний рух можна розбивати не лише на етапи виконання, але і коротші фрагменти і створити правильне представлення рухових дій, що виучуються про техніку.

За допомогою презентації також можна доступно пояснити правила спортивних ігор, тактичні дії гравців, барвисто піднести історичні події, біографії спортсменів. Наявність візуального ряду інформації дозволяє закріпити в пам'яті.

Створення флеш-презентацій і відеороликів з комплексами загальнорозвиваючих вправ можуть стати помічниками викладачу.

Одним з видів домашнього завдання може бути створення презентації по темах «Здоровий спосіб життя і я», «Способи гартування», «Шкідливі звички» «Гімнастика» і так далі. Діти можуть виконувати такі завдання як самостійно, так і в групах, що дозволяє переходити їм до виконання проєктів, проявляючи свою творчість.

На заняттях також можливе проведення тестування з метою перевірки і закріплення знань.

У позанавчальному процесі також можна використовувати ІКТ: представлення команд, оформлення змагань, опис конкурсів і так далі.

Електронні освітні ресурси, також дозволяють удома детальніше познайомитися з вивченою темою на занятті, знайти необхідні вправи для вдосконалення своїх фізичних якостей і поповнити багаж своїх знань в області фізичної культури і здорового способу життя.

8.1.2.6 Сутність модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті.

В умовах соціально-економічних та соціокультурних перетворень сучасного суспільства, що динамічно змінюється, модернізація вищої освіти потребує активного пошуку нового змісту, інноваційних форм, методів та засобів навчання, спрямованих на вдосконалення навчального процесу та його

інтенсифікацію, підготовку підростаючого покоління до життя в умовах ринкової економіки. Модернізація вищої освіти в Україні є своєрідною відповіддю на глобальні виклики XXI ст., зокрема прискорення інтеграції світового простору (як політичного й економічного, так і освітнього) та загрозові для існування людства техногенні катастрофи. Суспільнополітичні та соціально-економічні перетворення, що відбуваються в нашій країні, інтенсивно впливають на чинну систему освіти, а саме: змінюються ціннісні орієнтири, застосовуються нові педагогічні технології, ефективно розвиваються менеджмент і маркетинг, що сприяє модернізації структури та змісту вищої освіти. Не оминають ці процеси і сферу фізичного виховання та спорту. Проблемам модернізації вищої освіти та системи управління освітою присвячено низку наукових розвідок вітчизняних науковців. Сутнісні характеристики поняття «модернізація» висвітлено в публікаціях зарубіжних учених. Приєднання України до Болонського процесу 19 травня 2005 року, інтеграція освіти у європейський освітній простір, перехід до сучасних інформаційних технологій актуалізують проблеми 30 модернізації вищої освіти України, яка передбачає оновлення змісту, форм і методів навчання та виховання, примноження інтелектуального потенціалу України. На необхідності модернізації освітньої системи наголошує Президент Академії педагогічних наук В. Кремень і зазначає, що через модернізацію освіти лежить шлях до осучаснення й згуртування української нації. За В. Кременем, гуманізація і демократизація є базовими компонентами реформування освіти в єдину комплексну систему національної освіти як соціокультурного феномена. Учений стверджує, що перехідний період, в якому перебуває українське суспільство, і його системна криза спричиняють певну амбівалентність динамічної парадигми освіти України. Впродовж розбудови державної незалежності українська система освіти розвивається в таких умовах, як політична нестабільність; часта зміна владних команд; невизначеність орієнтирів щодо ідеологічної консолідації суспільства; недостатня наукова обґрунтованість державної політики в галузі освіти; відсутність моніторингу якості проведених реформ; низький рівень

участі громадськості в реформуванні освіти, управлінні, оцінюванні її якості; тривала економічна й екологічна криза; демографічна зміна; вибуховий розвиток засобів масової інформації та комунікацій, що нарощують свій суперечливий вплив на дітей і молодь; розбалансування кількісних і якісних показників професійно-технічної та вищої освіти з потребами економіки та ринку праці; розрив у часі та змісті модернізаційних процесів у загальній і вищій освіті, що зумовив непідготовленість педагогічних, науково-педагогічних та управлінських кадрів до вчасного й адекватного реагування на інновації; відсутність системності заходів щодо утвердження цінності людиноцентрованої освіти на всіх її рівнях. В. Кремень наголошує, що прискорити інноваційні зміни в економіці країни неможливо без модернізації української науки та освіти. Поняття «модернізація» часто використовується в сучасній економічній, політичній, соціологічній, педагогічній, філософській літературі, при цьому наголошується на переході до якісно нового, більш досконалого сучасного стану. Поняття «модернізація» походить від французького слова («modernization») (оновлення) та визначається як оновлення, вдосконалення, надання будь-чому сучасного виду, оновлення відповідно до сучасних вимог. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови 31 «модернізувати» означає змінювати, вдосконалювати відповідно до сучасних вимог і смаків, а також надавати минулому невластивих йому сучасних рис. Аналіз широкого кола наукової літератури засвідчив, що існують різні інтерпретації поняття «модернізація». Більшість вчених визнають «модернізацію» як процес оновлення. Разом із тим неоднозначність дефініції поняття породила безліч його модифікацій, що втілились у теорію модернізації, яка сформувалася після Другої світової війни, в роки глобальних змін, і об'єднала комплекс наукових ідей того часу. У 50–60-х роках XX століття відбулися зародження і становлення теорії модернізації та створення на її основі конкретних моделей соціально-політичного розвитку на зразок традицій західного лібералізму. Означене поняття набуло поширення в результаті досліджень філософами й соціологами трансформаційних процесів, що супроводжували перехід людства від однієї

історичної епохи до іншої. Процес модернізації розглядається з історичної точки зору як комплекс соціальних, політичних, економічних, культурних та інтелектуальних трансформацій, що відбувалися в Західній Європі з XVI ст. і досягли апогею у XIX–XX ст. Характерний для модернізації міждисциплінарний підхід об'єднав філософів, політологів, соціологів, педагогів, економістів, соціальних психологів та представників інших наук. У статті «Теоретичні аспекти модернізації фізичного виховання студентської молоді та університетського спорту» ми порівняли трактування поняття «модернізація», запропоновані представниками різних наукових галузей. Так, за філософом В. Федотовою, поняття «модернізація» вміщує корінну відмінність від традиційного, а саме: орієнтацію на інновації, перевагу інновацій над традицією, світський характер соціального життя, поступовий розвиток, орієнтацію на інструментальні цінності, індустріальний характер, масову освіту тощо. За визначенням американського соціолога Д. Лернера, поняття «модернізація» є сучасним терміном, що визначає процес соціальних змін, коли менш розвинені суспільства набувають характеристик, що властиві більш розвиненим суспільствам. Означений процес активується завдяки міжнародній та міжсуспільній комунікації. Автори підручника із соціології М. Г'юз і К. Дж. Кролер трактують це поняття як процес «переходу суспільства від традиційного або 32 передіндустріального соціального й економічного устрою до устрою, характерного для індустріальних суспільств». Американський соціолог Р. Бендікс дефініціює поняття «модернізація» як процес соціальних і політичних змін у західних країнах, що супроводжувались індустріалізацією та урбанізацією, змін у професійній структурі суспільства, що передбачало соціальну мобільність і розвиток освіти, перехід від абсолютистських до відповідальних і представницьких інститутів влади, до держави загального добробуту. Натомість формулювання поняття «модернізація», що запропонував Н. Смелзер, є незвичним. Американський соціолог підкреслює конфліктну природу означеного процесу й характеризує його як тристоронню запеклу боротьбу між силами традиції, диференціації та інтеграції. Провідний

італійський соціолог А. Мартіnellі інтерпретує поняття «модернізація» як сукупність процесів широкомасштабних соціальних змін, через які суспільство набуває політичних, економічних, соціальних та культурних характеристик, що вважаються типовими для модерності. Вчений переконаний, що різні країни проходять свій шлях, прагнучи досягнути сучасних стандартів, тобто не існує уніфікованої моделі модернізації. К. Бужимська під трактуванням поняття «модернізація» розуміє «...сукупність різного роду економічних, політичних, державноправових, психологічних, культурологічних зрушень та перетворень конкретної соціально-економічної системи у напрямі її осучаснення і постійного вдосконалення; наближення соціально-економічних систем та їх фрагментів до максимально можливого рівня розвиненості». Дослідниця наголошує, що процесом модернізації необхідно цілеспрямовано управляти, не розраховуючи лише на регулятивну дію ринкових механізмів, що вимагає розроблення ефективних механізмів управління модернізацією на всіх рівнях (держава, галузь, підприємство). Н. Дворнікова віддає перевагу визначенню поняття «модернізація в освіті» як динамічного і системного процесу, зумовленого потребою у радикальних позитивних змінах під впливом суспільно-економічних і політичних чинників, що проявляються в різних сферах суспільного життя. Вчена наголошує, що модернізація відбувається за конкретною моделлю, в якій гармонічно поєднуються традиції й цінності освіти кожної держави, та є складовою загальної модернізації суспільства, що відбувається в усіх його сферах. Вітчизняна вчена С. Павлюк стверджує, що осмислення поняття «модернізація» як процесу оновлення, осучаснення, введення нового в мету, зміст, методи та форми навчання й виховання уможливило 34 обґрунтування поняття «модернізація освіти», та наголошує, що в педагогічних дослідженнях використовували терміни, близькі за сутністю до поняття «модернізація», зокрема «реформування», «інноваційні процеси». Українська компаративістка Ю. Соколович-Алтуніна у своєму дисертаційному дослідженні наводить власне визначення поняття «модернізація вищої освіти» як нелінійний процес трансформації цієї системи, що полягає у збільшенні її адаптивної складності й

ефективності та характеризується посиленням функціональної диференціації змісту підготовки й переходом від вертикальних до горизонтальних зв'язків між компонентами системи», та зазначає, що «модернізація вищої освіти детермінується низкою ендогенних і екзогенних чинників та здійснюється через механізми дифузії і конкуренції. Цілісне оцінювання поняття «модернізація в освіті» дістало у докторському дослідженні російського вченого В. Шилько. Займаючись вивченням та системним аналізом основних положень особистісно-орієнтованого підходу у фізично-спортивній та оздоровчій діяльності в системі вищої освіти, вчений наголошує, що «...в умовах соціокультурних та соціально-економічних перетворень... особливого значення набувають зміна, реструктуризація, удосконалення – модернізація освітніх парадигм, які в сукупності зумовлюють інноваційні процеси у вищій школі й трансформацію їх змісту та організації в більш якісний стан». Натомість поняття «модернізація» дослідник визначає як удосконалення, приведення у відповідність із сучасними вимогами. На «модернізацію освіти» – як зміну, реструктуризацію, вдосконалення освітніх парадигм, що в сукупності визначають інноваційні процеси у вищій школі й трансформацію їх змісту та організації в більш якісний стан. Наукові розвідки В. Шилько засвідчують, що вирішення проблеми розроблення і реалізації особистісно-орієнтованого змісту ФВтаС (фізично-спортивної, рекреаційної, реабілітаційної діяльності студентів у процесі обов'язкового курсу) можливе лише з опорою на інтегративну модель фізичного виховання та спорту, яка охоплює весь контингент студентів незалежно від їх соціально-демографічних показників, психосоматичного стану, мотиваційних установ, фізичної підготовленості та інших факторів. Навчальний процес фізичного виховання у виші є цілісною системою, при вирішенні проблеми 35 модернізації якої «необхідно використовувати комплексний підхід без диференціації системи на окремі елементи і при активному втручанні навчальних технологій інноваційної спрямованості». В. Шилько констатує, що подолання унітарності освітніх технологій, які використовуються у педагогічній практиці (традиційної системи фізичного виховання у виші), та еволюційна зміна

їх на особистісно-орієнтовані технології гуманістичної спрямованості, основою яких є процеси самопізнання, самоутвердження та самовиховання, складають цільову спрямованість модернізації системи фізкультурної освіти у вищій школі, яка дозволяє здійснити її перехід до більш високого якісного рівня. Російська дослідниця Н. Курочкіна зазначає, що поняття «модернізація навчально-виховного процесу» доцільно інтерпретувати як «удосконалення, що дозволяє стверджувати про те, що модернізований процес, по-перше, відповідає сучасним педагогічним і соціальним вимогам до підготовки випускника і, подруге, формує готовність його до самореалізації у праці та суспільному житті». Вчена переконана, що це поняття належить до фундаментальних понять педагогіки, які розкривають її найглибинніші основи, і наголошує на не простому поліпшенні в певному відношенні до практики навчання, а на науковому пошуку нової, цілісної освітньої системи, що більш ефективно та якісно вирішуватиме завдання навчання, освіти та розвитку. Її колега Л. Богданова визначає поняття «модернізація освіти» як оновлення, змінення відповідно до сучасних стандартів зі збереженням кращих традицій в освіті та наголошує на необхідності цього процесу. Вчена зазначає, що «висока планка суспільних очікувань вимагає від системи освіти, органів управління освітою чіткого усвідомлення високої відповідальності перед суспільством і державою за сьогоdnішній та завтрашній стан освіти, за реалізацію курсу на її модернізацію...». Важливою складовою модернізації ФВтаС стає підвищення якості освіти. Так, у декларації, прийнятій на Всесвітній конференції ЮНЕСКО «Вища освіта у ХХІ ст.: підходи та практичні заходи» у 1998 р., наголошується на тому, що якість освіти є багатовимірним поняттям, яке охоплює всі аспекти діяльності вищого навчального закладу. У сучасному уявленні поняття «якість освіти» не зводиться лише до навчання, знань і навичок, а є більш асоційованим із поняттям «якість життя», що розкривається через такі категорії, як «соціальне благополуччя», «здоров'я», «захищеність», «самореалізація» тощо. Нова європейська освітня модель ґрунтується на ідеї навчання впродовж життя (lifelong learning), про що було наголошено у Празькому комюніке (2001 р.).

Подальша модернізація передбачає забезпечення якості освіти, надання можливості вибирати навчальне середовище, вид діяльності, регіон і країну для вдосконалення своїх знань та вмінь представникам усіх соціальних груп – зазначено у Бергенському комюніке (2005 р.). Пріоритетним напрямом розвитку системи освіти в Україні є вдосконалення її управління. В. Андрущенко доводить, що важливою складовою сучасних модернізаційних процесів у системі освіти є принцип демократизації управління. Автор наголошує, що модернізація управління освітою передбачає його децентралізацію, прикладом чого стає її успішна реалізація у міжнародному освітньому просторі. На думку В. Кременя, основним завданням управління у сфері освіти є з'ясування ролі й місця центральної, регіональної та місцевої влади з метою встановлення інтегрованих інституційних обов'язків для забезпечення якісної освіти та її адекватного фінансування. У Національній доктрині розвитку освіти України зазначено, що модернізація управління освітою передбачає такі аспекти: – оптимізацію організаційно-управлінських структур, децентралізацію управління; – ефективний перерозподіл функцій і повноважень між центральними органами державної влади, органами місцевого самоврядування та навчальними закладами; – перехід від оперативного до програмно-цільового управління; поєднання державного і громадського контролю; – впровадження нової етики управлінської діяльності, що базується на принципах взаємоповаги, позитивної мотивації; – організацію експериментальної перевірки та експертизи освітніх інновацій; – упровадження інформативно-управлінських комп'ютерних технологій; – демократизацію процедури призначення керівників навчальних закладів, їх атестацію; удосконалення процедури ліцензування, атестації та акредитації закладів освіти; підвищення компетентності управлінців усіх рівнів; – більш широке залучення до управлінської діяльності талановитої молоді, жінок, а також виховання лідерів в освіті. На думку Г. Ніколаї, модернізація фізичного виховання та спорту в системі вищої освіти є інноваційним процесом, що ґрунтується на принципах управління інноваціями, сформульованих «із

позицій синергетичного підходу з урахуванням механізмів самоорганізації та правил управління складними системами, зокрема: визначення суб'єктом управління майбутніх перспектив розвитку певної установи чи організації з урахуванням спектра атракторів відповідної системи; здійснення постійного контролю за рівнем неврівноваженості системи; створення необхідних умов для введення до системи потрібної флуктуації з ознаками нової бажаної якості». Науковець вважає, що «розуміння й використання базових принципів синергетичного управління ФВтаС дозволить підвищити результативність і ефективність освітніх інновацій шляхом сприяння виходу керованої системи на бажаний атрактор еволюції та одержання конкурентних переваг, на що нині спрямований менеджмент фізичного виховання та спорту в університетах Польщі». На нашу думку, інноваційні зміни у фізичному вихованні та спорті необхідно здійснювати з урахуванням сучасних тенденцій у сфері вищої освіти. У цьому плані важливими є дослідження А. Сбруєвої, яка вирізняє: приватизацію (зменшення рівня субсидування державою освітньої системи та активізація участі недержавних інвесторів у освітній сфері); маркетизацію (застосування ринкових принципів і механізмів в управлінні освітніми інституціями); комодифікацію (сприйняття освіти не як духовної цінності, а як послуги, якою торгують); корпоратизацію (перетворення навчальних закладів на бізнесові структури (корпорації) з відповідною зміною їх майнового статусу, форм управління та фінансування); менеджеризацію (зміна ідеології управління вишами, в контексті якої відбувається перехід до застосування механізмів бізнесового менеджменту в освіті). Науковець вважає, що «одним із проявів інноваційного розвитку сучасного суспільства є набуття ним мережевого характеру, що означає реалізацію принципів налагодження взаємозв'язків за допомогою ІКТ, прозорості та 38 свободи руху інформації, вільного обміну й поширення знань, інноваційного характеру діяльності, ефективного мережевого управління, змішаних форм власності, мережевого громадянства й мережевої відповідальності тощо)». Питання менеджменту і маркетингу у сфері фізичного виховання та спорту в університетах Польщі висвітлені у працях Т. Белецького,

К. Кравчика, М. Тарновського та інших. Проте теоретико-методологічних засад вирішення цієї проблеми в контексті модернізації вищої освіти польськими науковцями так і не було розроблено. На нашу думку, сучасний менеджмент стає однією з істотних ознак модернізації системи фізичного виховання студентів та університетського спорту. На основі виокремлення сутнісних характеристик модернізації конкретизовано й уточнено змістове навантаження цього поняття щодо вищої освіти, з'ясовано сутність модернізації фізичного виховання та спорту в університетах, що полягає в оновленні структури та змісту цієї складової навчально-виховного процесу у вищій школі, демократизації підходу до його організації і переорієнтації на формування культури здоров'я студентської молоді. За твердженням В. Луначека, нормативна база, яка сьогодні регламентує діяльність органів управління освітою у регіонах, потребує істотного вдосконалення. Вчений стверджує, що, на жаль, існують певні суперечності у регламентації діяльності управлінь освіти обласних державних адміністрацій, управлінь освіти міських рад, відділів освіти районних держадміністрацій та райвиконкомів. Оскільки Україна чітко визначила орієнтири входження в освітній простір Європи, то модернізація управління вищими навчальними закладами повинна здійснюватись у контексті сучасних європейських вимог. Цьому повинні сприяти утвердження та широке впровадження в усі гілки освіти принципів толерантних відносин, властивих сучасним системам освіти країн із розвиненою демократією. Якості керівника, зокрема професійні повинні поєднуватися з його високими моральними якостями, оскільки ціннісне відношення до людини, захист життя особистості, її честі та гідності є головною метою державного управління. Організаційноуправлінські нововведення є підґрунтям якісних рішень в освітній системі та в управлінських процедурах і покликані забезпечити їх функціонування. Модернізацію системи освіти в Республіці Польща необхідно розглянути у більш широкому контексті освітніх реформ у період вступу до ЄС. Означену проблематику висвітлив у своїх дослідженнях О. Альперн, зазначивши, що процес реформування був зумовлений необхідністю привести

освітню систему у відповідність з умовами ринкової економіки. Неоднаковими були шанси випускників різних навчальних закладів на здобуття вищої освіти, молодим людям загрожувало безробіття, оскільки їхні освітні компетенції були нерівними європейським. О. Альперн наголошує на суперечності в освітній сфері кінця XX – початку XXI століть між необхідністю проведення радикальних реформ в освітній галузі та пристосуванням системи освіти до вимог XXI століття, що й визначило її подальший розвиток. Відомий польський учений Т. Левовицький, який у своїх працях висвітлює питання реформування системи освіти в Польщі у 1989–2009 рр., доводить, що не держава повинна пропонувати суспільству модель освіти, а суспільство повинно вирішувати, яка освіта йому потрібна. Дослідник запевняє, що освіта повинна служити становленню нової, демократичної моделі держави. Т. Левовицький у своїх працях аналізує документ 1989 року «Освіта як народний пріоритет», в якому визначені три основні напрями радикальних освітніх змін, а саме: демократизація, децентралізація та осуспільнення освіти. Вчений переконаний, що освіта повинна демонструвати аксіологічні цінності свободи, демократії, миру, охорони життя людини, толерантність тощо. Вітчизняний дослідник В. Пасічник зазначає, що у більшості країн Європи реформування середньої та вищої освіти передбачало обов'язкову модернізацію системи фізичного виховання дітей та молоді. У своїх працях учений називає причини реформування системи освіти у цих країнах, зокрема невідповідність змісту навчання сучасним вимогам суспільства, відсутність єдності між змістом освіти та потребами, інтересами й бажаннями молоді, ерозію універсальних систем суспільних цінностей, педагогічний консерватизм, низьку ефективність індивідуального підходу до учнів із боку педагогів. В. Пасічник наголошує, що зазначені недоліки властиві більшості країн-членів Європейського Союзу, тому не випадково саме в цей період 40 розпочалося реформування системи середньої та вищої освіти цих держав. Польський дослідник М. Галац наголошує на тому, що саме вищі навчальні заклади посилюють можливості розвитку молоді особистості та виконують виховну функцію. Науковець висловлює думку про те, що вищі

зобов'язані встигати за змінами у культурі та суспільному житті, задовольняти існуючі попити та інтереси студентської молоді, а також формувати духовні потреби. Несправдження цих очікувань може спричинити випадання закладу освіти з культурного та суспільного життя й блокувати розвиток творчої особистості студента. Освіта сьогодні розглядається як процес, що поширюється на все життя людини і виходить далеко за межі освітніх закладів. Освіта перестала бути визнаною виключно як передача конкретного запаса знань, вона являє собою сукупність систематичних явищ, що супроводжують становлення людини. Завдання, поставлені сьогодні перед фізичним вихованням, є наслідком не лише генеральної тенденції у сфері освіти, а й тісно пов'язані з розвитком технічно-індустріальної цивілізації, яка, незважаючи на очевидні переваги і зручності життя, несе в собі багато негативних наслідків. Побоювання, що традиційна модель фізичного виховання не в змозі задовольнити зростаючі завдання, накопичуються роками. Недостатня узгодженість дій щодо стійкої переорієнтації свідомості людей викликала різноспрямовані пропозиції модернізації. Так, сучасна доктрина фізичного виховання передбачає дбайливість про здоровий спосіб життя, тобто дії на користь здоров'я, які мають на меті сумлінне виконання професійної роботи, досягнення спортивного результату. Концептуальні підходи до фізичного виховання та спорту розглянуті нами у підрозділі 1.1., конкретизуємо в моделях модернізації фізичного виховання та спорту. У контексті дослідження вважаємо за доцільне розглянути моделі модернізації фізичного виховання та спорту в Польщі. Автором першої моделі модернізації фізичного виховання є відомий польський вчений, засновник сучасної концепції фізичного виховання М. Демель. Він наголошує на тому, що відправною точкою його концепції є навчальна програма, що складається з: а) відповідних знань про фізичний розвиток; б) навичок володіння 41 тілом з особливим акцентом на рухові; в) покращання моторнорухових навичок; г) розвитку витривалості до фізичного навантаження; д) розвитку стійкої потреби до фізичної активності; е) формування інтелектуально-емоційної позиції до тіла і його потреб. Підкреслюються важливість збереження гармонії між

тимчасовими і перспективними елементами й необхідність збалансування відпочинку із систематичною та раціональною працею над собою. За переконанням М. Демеля, методи роботи складаються з таких напрямків, як розширення прав і можливостей студента, інтелектуалізація, активізація. М. Демелем було запропоновано об'єднати в єдиний блок заняття з фізичного виховання, позанавчальні форми, діяльність служби здоров'я та валеологічну освіту, заняття з гігієни і наук про людину. При цьому функції координатора такого блоку повинен виконувати фахівець із фізичної культури. Вчений зазначає, що для реалізації цієї концепції необхідні поліпшення умов праці викладача, перебудова й розроблення принципово нових форм роботи, а саме: діагностично-контрольна апаратура; матеріали для консультаційних цілей; навчальні матеріали (відеофільми, слайди, таблиці та інший наглядний матеріал); достатня кількість спортивних споруд, відповідного обладнання та спорядження тощо. Друга модель модернізації фізичного виховання та спорту запропонована З. Яворським. Вона спрямована на виявлення можливостей модернізації фізичного виховання та виходить за межі традиційної генеральної концепції. Її сутність полягає у реалізації ідеї комплексного підходу до змісту виховання та інтеграції тих сфер, які відповідають поняттям фізичного виховання, оздоровчого виховання, особистої гігієни, правильного харчування, праці та відпочинку, спорту, туризму і т. ін., що взаємоз'язані і доповнюють одне одного. Пропонована єдність фізичної культури і культури здоров'я, за аргументацією автора, має глибоке обґрунтування і багато переваг та дає можливість для розвитку кожної із цих сфер людської культури. Основним пунктом у проекті цієї моделі є програма, яка складається з двох частин, зокрема, першої (обов'язкової), що покликана забезпечити базові знання у сфері фізичної культури і культури здоров'я, другої частини (за вибором) – програми фізичної активності, яка складається з різних спортивних дисциплін. Вибір конкретного змісту повинен впроваджуватися на 42 місцях. Серед методів роботи виділяють такі: індивідуалізації, змагальний та самовиховання. Автор третьої моделі модернізації фізичного виховання та спорту – відомий промоутер цінностей

фізичного виховання та ідеалів спорту К. Зухора. Вчений виклав основні тези своєї моделі у праці «Виховання у фізичній культурі». Дослідник стверджує, що елементами сучасної теорії фізичного виховання є такі компоненти, зокрема ігри та забави, валеологічне виховання, рекреація, туризм, спорт. Кожна із цих сфер фізичної культури має свій шлях до загальної мети. Незалежно від різних умінь і навичок, інтересів та досвідченості загальним залишається дотримання цінностей фізичної культури. Саме ціннісний підхід, на думку автора нової концепції, дозволяє подолати межі фізичної недорозвиненості й каліцтва, гарантує особистий успіх і особисте щастя, адже фізичне виховання призначене для людського щастя. К. Зухора переконаний, що світ фізичної культури є частиною важливих і цінних речей для повсякденного способу буття людини. Аналіз моделей модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті Польщі з позиції провідних польських теоретиків (М. Демеля, З. Яворського та К. Зухори) дозволив установити спільні орієнтири щодо питання їх модернізації в умовах євроінтеграції, які полягають у відмові від традиційної програми з фізичного виховання й прагненні внести корективи до навчання сучасного студентства засобами фізичного виховання та спорту. Варто зазначити, що кожна з трьох моделей (гуманістичної, валеологічної та аксіологічної орієнтацій) народжувалася в різних умовах і ставила перед собою різні завдання та мала протилежний характер щодо традиційної концепції. Конкретизація й уточнення змістового навантаження поняття «модернізація фізичного виховання та спорту в університетській освіті» з позицій системного підходу дозволяють визначити його як інноваційний процес трансформації, що полягає: в оновленні структури фізичного виховання та спорту; в переорієнтації мети та змісту фізкультурно-спортивної підготовки на формування культури здоров'я університетської молоді; використанні сучасних підходів до управління в означеній сфері; в розширенні видів рухової активності студентів. Інноваційні зміни у фізичному вихованні та спорті відбуваються під впливом таких сучасних тенденцій розвитку вищої освіти, як маркетингізація та менеджеризація. 43

Теоретичний аналіз наукового доробку польських науковців дозволив визначити сучасні тенденції модернізації фізичного виховання і спорту, а саме:

- фізичне виховання і спорт упродовж усього життя (перманентна освіта);
- активізація зацікавленості у фізичній активності студентів (проекція на майбутнє);
- стимулювання до самостійних занять фізичними вправами (самоосвіта);
- інтелектуалізація освіти, отримання спеціальних знань, усвідомлення власних фізичних можливостей і потреб;
- гуманізація освіти, розвиток та поєднання фізичних, психічних, інтелектуальних, моральних і духовних якостей особистості в індивідуально-орієнтованому навчально-виховному процесі;
- екологізація освіти, турбота сучасної молоді про власне здоров'я, фізичний розвиток та імунітет упродовж життя. Сучасна молодь гостро потребує захисту від реальних змін, пов'язаних із науково-технічним прогресом, який додає людині більше вільного часу і тим самим позбавляє його життєво необхідних фізичних навантажень та зусиль. Водночас, довготривалий процес управління та роботи зі складною технікою неминуче підвищує у молодих людей нервово-психічне напруження і провокує стреси. Однак В. Приходько вважає, що головним фізичним фактором, що руйнує людину, як і раніше, залишається гостре незадоволення потреби у фізичних навантаженнях. Малорухливий спосіб життя призводить до зниження функціональної активності органів і систем, порушення діяльності регуляторних механізмів, які забезпечують їх взаємозв'язок, послаблення стійкості до різних несприятливих чинників, порушення координації рухів, зниження тону м'язів, витривалості та силових показників. На переконання О. Бондаренко, незважаючи на збільшення витрат на охорону здоров'я і прогрес у галузі діагностики та лікування, у розвинених країнах усе ще існують валеологічні проблеми. Нині як у суспільній свідомості, так і на рівні особистості настав час змінити тип мислення і градацію духовних

пріоритетів. Ідеї та висновки вчених свідчать про наполегливі пошуки шляхів розв'язання проблеми збереження здоров'я студентської молоді, 44 навчання та виховання її відповідно до засад здорового способу життя, попередження шкідливих звичок, що поширюються у молодіжному середовищі, тощо. Особливого значення сьогодні набуває проблема навчання студентської молоді уміння дбати про своє здоров'я. Як свідчить О. Довгань, під час виконання фізичних вправ в організмі молодої людини відбувається комплекс морфологічних та функціональних змін, які зумовлюють значне розширення функціональних можливостей органів і систем, удосконалення регулювальних механізмів, збільшення діапазону компенсаторноадаптаційних реакцій. Вчений переконаний, що результатом підвищення специфічної і неспецифічної стійкості є опір молодого організму до дій різних несприятливих чинників зовнішнього середовища. М. Гончаренко вважає, що молодим людям не просто зберегти здоров'я у соціально-економічних та політичних реаліях сьогодення, загрозливій екології, в умовах інтенсифікації навчального процесу при ідеологічній неоднозначності і нестабільності родинних стосунків. Загострюється також і проблема збереження генетичного фонду нації. Крім того, прискорення темпу життя, інформаційної навали та збільшення кількості контактів людини вимагають оперативного прийняття великої кількості адекватних рішень. Тому культура здоров'я повинна формувати не лише навички збереження і зміцнення здоров'я в умовах сьогодення, а й орієнтувати до соціальних умов життя, залишати життєздатне потомство. У сучасних умовах навчально-виховний процес у вишах повинен бути спрямований на виконання нового соціального замовлення, зокрема на формування здорової, ініціативної, творчої та самостійної особистості. Одним із шляхів вирішення цього важливого завдання є вивчення позитивного польського досвіду модернізації ФВтаС, періоду, який варто розглянути в історичній ретроспективі.

ВИСНОВОК

Впровадження та використання інноваційних технологій дає можливість встановити в своїй роботі різні форми взаємодії «викладач-учень», що дає

можливість викладачу з прогнозувати позитивне ставлення учнів до заняття фізичною культурою та спортом.

Використовуючи вище названі інноваційні технології вчитель дозволить учням по-новому поглянути на світ фізичної культури і спорту та змінити своє ставлення до власного фізичного розвитку та здоров'я.

У порівнянні зі стандартними програмами й підходами, використання інноваційних технологій має деякі переваги, а саме:

підвищує інтерес до занять фізичною культурою, рейтинг занять фізичними вправами з боку здобувачів освіти;

зменшується кількість учнів, які мають спеціальну групу здоров'я, або зовсім звільнені від занять;

підвищує емоційність та насиченість та мотивація , щодо фізичного виховання , відповідно зростає відвідування молоддю занять з фізичної культури.

Мета роботи та успіх обраного напрямку роботи, з використанням інноваційних технологій в системі фізичного виховання безперечно залежить від самого викладача його професіоналізму творчості й майстерності, і безперечно – бажання впроваджувати цей напрямок, розвитку людини в практику своєї професійної діяльності.

Спостереження за здобувачами освіти у процесі інноваційної форми діяльності на занятті дозволило визначити такі позитивні ознаки:у всіх учнів підвищується рівень свідомої активності під час виконання вправ;кожен учасник групи може обирати власний темп виконання вправи, що дозволяє індивідуалізувати процес вправляння;під час такої форми діяльності власний вклад у колективну справу може внести учень у будь-якому стані здоров'я; означене особливо важливо для тих, хто має психофізичні обмеження;подібна форма діяльності учнів дозволяє викладачу визначити рівень авторитета кожного серед своїх однолітків, та у наступному – сприяти його підтримці або підвищенню.

Отже, на підставі представленого матеріалу можна стверджувати, що використання інноваційних технологій які впроваджуються на заняттях фізичною культурою сприяє формуванню стійкої мотивації щодо збереження здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовки, розширює руховий досвід, вдосконалює навички життєво необхідних рухових дій, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності. Формує практичні навички для самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку. Допомогає розвитку творчої особистості, удосконаленню та підвищенню особистого результату. Поетапно організована інноваційна система фізичного виховання з використанням нетрадиційних форм та методів фізичного виховання, та різних технологій забезпечує ефективне формування у сучасної молоді позитивної мотивації до здорового способу життя.

АНОТАЦІЯ

У роботі представлено новий, інноваційний підхід до засобів фізичного розвитку здобувачів вищих навчальних закладів. Розвиток і вдосконалення фізичних якостей розглядається як складова частина навчального процесу, як одне з найбільш важливих завдань фізичного виховання.

Рекомендовано вдосконалення навчального процесу в закладах вищої освіти. Запропоновано впроваджувати в навчальному процесі інноваційні методи викладання фізичного виховання в закладах вищої освіти.